

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

BİRLİK PENCERESİNDEN

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMLER VE ESNAFLARIMIZ

Tarihsel perspektiften bakıldığında insanlığın; göçebelik, yerleşik tarım toplumu, sanayi toplumu ve bilgi toplumu olmak üzere dört aşamadan geçtiği görülüyor. İlk aşamada yaşamını avcılık ve toplayıcılık ile sürdürmeye çalışan göçebe topluluklarda insanlar her türlü ihtiyacını kendileri karşılıyordu. İhtiyaçların karşılanmasında sorun olduğunda farklı bölgelere göç ediliyordu. Fırat ve Dicle nehirlerinin arasındaki *Mezopotamya* (Yunancada ırmaklar arasındaki ülke anlamına gelmektedir) bölgesinde yerleşik yaşama geçilmiştir. Baharda karların erimesiyle taşan Fırat ve Dicle nehirlerinin getirdiği yumuşak, kolay işlenebilir topraklarda yeni bir yaşam şekli ve dolayısıyla toplum yapısı şekillenmiştir. Yaşamını devam ettirmek için göç etmek zorunda olmaktan kurtulan, toprağı işleyerek, hayvanları evcileştirerek, su yolları yaparak ihtiyaçlarını karşılamaya başlayan insanlar yeni bir kültür biçimi de oluşturmaya başlamışlardır. *Yerleşik tarım toplumunun başlangıcında* ihtiyaçlarını yine kendisi karşılayan insanlar arasında zamanla işbölümü ve uzmanlaşma başlamış, el aletleri, kap-kacak yapımı, kulübe inşaatı ve tamiri, deri işleme gibi ilk **yerleşik sanatkarlık faaliyetleri** bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Yerleşik tarım toplumuyla birlikte yeni kavramların üretilmesi, kavram hazinesinin gelişmesi ve bu şekilde oluşan bilgi birikiminin yazı ve el yazması kitaplar aracılığıyla gelecek nesillere aktarılması toplumsal gelişmeyi hızlandırmıştır. 17 ve 18. yüzyılda Avrupa'da yaşanan rönesans ve reform hareketleri ile aklın özgürleşmesi ve bilimsel bilgi üretiminin önünün açılmasıyla yeni bir toplum yapısı şekillenmeye başlamıştır. Böylece önce dünyanın doğusunda ortaya çıkan medeniyetin gelişmesinde bayrak batıya yani Avrupa'ya geçmiştir. Newton'un fizik yasaları, J. J. Rousseau, Voltaire, Montesquieu gibi aydınlanmacıların katkılarıyla bilimsel bilgi ve buna bağlı olarak teknoloji üretimi hızlanmıştır. James Watt'ın buhar makinesini geliştirmesiyle sanayi kentleri ve de sanayi toplumu şekillenmeye başlamıştır. Böylece üretimde toprak ve emeğin önplanda olduğu tarım toplumu yerini sermaye ve emeğin öncelikli hale geldiği sanayi toplumuna bırakmıştır. Bu süreçte nüfus küçük kırsal yerleşim yerlerinden sanayi kentlerine doğru kaymıştır. Bu gelişme bir taraftan yeni ve çok sayıda **esnaf ve sanatkarlık alanları yaratmış** diğer taraftan da ustaları fabrikalarda önemli işlevleri yerine getirdikleri kilit konumlara taşımıştır.

19 ve 20. yüzyılın büyük bir bölümü sanayi toplumu yapısı içinde yaşanmıştır. Sanayi toplumunun getirdiği yeni teknolojiler, yeni ürünler ve yeni kavramlar insanların kullandığı kelime hazinesini dolayısıyla da beynin kullanım kapasitesini artırmıştır. Entelektüel bilgi birikiminde bu şekilde yaşanan artış, yeni teknolojik sıçramalara, bunlar da yeni bir toplum yapısına ortam hazırlamıştır. Bilgi toplumu olarak tanımlanan bu aşamada üretimin ana girdisi bilimsel bilgi olmuş, bilgisayar, iletişim ve elektronik aletlerin üretiminde akıl almaz gelişmeler yaşanmıştır. Akıllı telefonlar, taşınabilir bilgisayarlar, üç boyutlu televizyonlar, tıbbi tanı ve ameliyat araçları, yapay organlar, yaşamımızı önemli ölçüde etkilemiştir.

Tarihsel süreçte ortaya çıkan bu farklı toplum tiplerine rağmen insanların temel ihtiyaçları yani gıda, giyim, barınma talebi varlığını sürdürmüştür. Yaşanan gelişmeler daha çok bu ihtiyaçların karşılanma biçiminde nitelik artışı yaratırken, yeni yapay ihtiyaçlar da doğurmuştur. Bugün günlük olarak kullandığımız bir çok ürünün yaşamımızın devamı için zorunlu olmaması bu savı desteklemektedir.

Diğer taraftan genel bir değerlendirme yapıldığında değişimlerin anahtarının bilimsel bilgi ve onun somut hali olan teknoloji olduğu söylenebilir. Ayrıca değişimin temel amacının ya da yansımasının da nitelik artışı olduğu ifade edilebilir. İşte bu noktada esnaf ve sanatkar kardeşlerimiz için bazı ipuçları ortaya çıkmaktadır; varlığımızı sürdürebilmemiz için hem teknolojiden daha fazla yararlanmalı hem yaptığımız işlerde niteliği yükseltmeli hem de müşterilerle ilişkilerimizde daha nitelikli iletişim becerilerine sahip olabilmeliyiz. Değişimi ve gelişimi sadece seyreden değil, kullanan daha da önemlisi üreten olmak durumundayız. Tüm esnaf ve sanatkar kardeşlerimizin bu sürece uyum sağlamak için azami gayret göstereceklerine olan inancımı ifade ederek onları saygıyla selamlıyorum.

ZEKERİYA MUTLU

BAŞKAN

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

ESNAF ve SANATKAR KÖŞESİ

İZKA “BİLGİ TOPLUMUNA DÖNÜŞÜM VE BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ” MALİ DESTEK PROGRAMI

İzmir Kalkınma Ajansı tarafından Haziran 2014 itibariyle kamuoyuna sunulan; “Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri” mali destek programı, kar amacı güden ve kar amacı gütmeyen başvuru sahiplerine toplamda **15 Milyon TL’lik** bir kaynağın başarılı projelere kullandırılmasını planlanmaktadır.

Bilgi Toplumuna Dönüşüm ve Bilgi İletişim Teknolojileri Mali Destek **Programının amacı**, “İzmir’in bilgi toplumuna dönüşüm sürecinin hızlandırılması ve bu süreci destekleyecek uygulamalarının yaygınlaştırılması, bu amaca hizmet edecek şekilde, İzmir’de işletmelerin belirlenen öncelikli alanlarda kaliteli bilgi iletişim teknolojileri üretilmesinin sağlanması” olarak belirlenmiştir.

Programın kar amacı güden ve gütmeyen bileşenleri için aşağıdaki öncelikler kapsamındaki projeler desteklenecektir.

Program kapsamında kar amacı gütmeyen bileşeninde,

- Belediyeler veya tüzel kişiliği haiz bağlı kuruluşları,
- Kamu Kurumları,
- Üniversite Rektörlükleri,
- **Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları**,
- Organize Sanayi Bölgeleri,
- Dernekler,
- Vakıflar,
- Kooperatifler ve Birlikler başvurabilecektir.

Programın kar amacı güden bileşeninde ise

- **KOBİ vasfı taşıyan işletmeler** ile
- Kamu kontrolündeki işletmeler başvurabilecektir.

Destekten yalnızca merkezi veya yasal şubesi İzmir il sınırları içinde bulunan başvuru sahipleri yararlanabilme imkanına sahiptir.

Proje başına verilebilecek asgari ve azami destekler ise şöyledir:

	TR31/14/BTD01 Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar Bileşeni	TR31/14/BTD02 Kar Amacı Güden Kuruluşlar Bileşeni
Asgari/Azami Destek Tutarı	75.000 TL - 750.000 TL	75.000 TL - 750.000 TL
Asgari/Azami Destek Oranı	%10 - %75	%10 - %50

Programın “**Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar Bileşeni**” için belirlenen öncelikler:

- İzmir’de sağlık, eğitim, ulaşım, kültür, çevre, tarım ve turizm vb. bilgi servislerine elektronik ortamda erişim sağlanması, birbirine entegre ve kesintisiz ulaşılabilir hale getirilmesi,
- İzmir’in marka değerini artıran akıllı kent uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Yenilenebilir enerji teknolojileri, enerji verimliliği uygulamalarını ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekleyen bilgi iletişim teknolojisi uygulamalarının geliştirilmesi,
- Katılımcılık esaslı akıllı yerel yönetim uygulamalarının yaygınlaştırılması, kamu ve yerel yönetim hizmetlerinin internet-mobil teknolojiler üzerinden sunulması.

Programın “**Kar Amacı Güden Kuruluşlar Bileşeni**” için belirlenen öncelikler:

- Bilgi iletişim teknolojileri sektöründe diğer ekonomik sektörlerle ve kamuya yönelik yüksek katma değer üreten yenilikçi ürün ve faaliyetlerin geliştirilmesi ve ticarileştirilmesi,
- İşletmelerin bilgi iletişim teknolojileri geliştirme süreçlerinde, tasarım, araştırma-geliştirme, ürün geliştirme konularında iyileştirmeler yapılması,
- Bilgi iletişim teknolojileri sektöründeki işletmelerin bilgi iletişim teknolojileri ürün ve hizmetlerinde uluslararasılaşma düzeyinin geliştirilmesi, ihracat kapasitelerinin artırılması ve bunun için gerekli olan kalite belgelerinin alınmasıdır.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

EKONOMİ GÜNDEMİ: ENFLASYON, FAİZ VE BÜYÜME TARTIŞMALARI

Son aylarda ekonomi gündeminin en önemli tartışma konularının başında **kredi faizleri** ve faiz ile enflasyon arasındaki ilişkiler gelmektedir. Bu tartışmaların arka planında ekonominin büyüme hızının yavaşlamasında **yüksek faizlerin rolü** olduğu, **yüksek oranlı büyüme için iç talebin canlı olması gerektiği, bunun da ancak faizlerin düşmesi ile mümkün olabileceği savı yatmaktadır**. Görünen o ki, genel seçimlere kadar bu konu gündemde kalacak, belki de ekonomide bir yol kazasına bile neden olabilecektir.

Faiz oranları bünyesinde üç bileşeni barındırır. Bunlar **enflasyon oranı, reel getiri ve risk primidir**. Bilindiği gibi enflasyon mal ve hizmet fiyatlarının sürekli olarak artması durumudur. Böylesi bir sürecin ortaya çıkması ve sürekli hale dönüşmesi için devletin ekonomiye ilave ettiği para miktarının sürekli artması gerekir. **Bir başka deyişle sürekli ve yüksek oranlı enflasyon ancak bir ekonomide para miktarının mal ve hizmet miktarından daha fazla artması sonucu ortaya çıkar.** Dolayısıyla enflasyon reel ekonomi (üretim) ile parasal (nominal) ekonomi arasında parasal ekonomi lehine oluşan dengesizliğin bir yansımasıdır. Türkiye 1970'lerden günümüze en uzun süre yüksek enflasyon yaşayan ülkelerin başında gelmektedir. Bunun anlamı para ile mal-hizmet dengesinin kurulmamış olmasıdır. 2000'li yıllara kadar bu dengesizliğin kaynağı daha çok kamu açıklarını kapatmak için sürekli para basılması olmuştur. Ancak özellikle 2002 sonrası dönemde daha çok ülkeye giren büyük miktardaki sıcak paranın eninde sonunda Merkez Bankasına yönelerek bu dövizler karşılığında piyasaya TL verilmek zorunda kalınmasının enflasyonu beslediği görülmüştür. Kuşkusuz Merkez Bankasının aldığı, almak zorunda kaldığı bu dövizler karşılığında piyasaya verdiği TL'yi geri çekme (sterilizasyon) imkanları vardır. Ancak 2002 sonrasında sterilizasyon oranı ortalama yüzde 75 olmuştur. **Bunun anlamı piyasaya çıkan ilave her 100 TL'nin ancak 75 TL'sinin geri çekilmesidir.** Dolayısıyla yaklaşık son 40 yılda gerek iç ekonomik ve siyasi gerekse sıcak para girişleri nedeniyle Merkez Bankası TL miktarını dolayısıyla da enflasyonu kontrol edememiştir.

Faiz oranının ikinci bileşeni reel getiri, yani kazanç oranıdır. Bir kişi veya kredi kuruluşu bir diğer ekonomik birime borç/kredi verdiğinde bunun karşılığında bir kazanç elde etmeyi bekler. Bu nedenle öncelikle verilen borcun satınalma gücü korunmak yani en az enflasyon düzeyinde faiz elde etmek istenir. Ancak bu faiz düzeyi (nominal gelir) borç vermek için tek başına yeterli bir motivasyon oluşturmaz. Bir de cepteki/kasadaki nakdin (likidite) sağladığı imkanlardan (ucuz mal-mülk edinme fırsatları, psikolojik rahatlık vb.) vazgeçmiş olmaktan ötürü talep edilen bir bedel vardır. Bu bedel enflasyon oranının üzerinde talep edilen faiz oranını **yani reel getiriyi ifade eder**. Bu reel faiz ya da getirinin düzeyi beklentiler, alışkanlıklar, alternatif yatırım araçlarının

(borsa, altın, döviz, arsa, ev vb.) olası getirilerine göre şekillenir. *Türkiye'de uzun süre devam eden yüksek enflasyon ve halkın yüksek faize alışmış olması, dövizin bir yatırım aracı kimliği de kazanması, arazi rantlarının yüksek kazanç imkanları sunması gibi nedenlerle reel faiz beklentisi oldukça yüksek düzeylerde*dir. Halkın düşük reel faize alışması için uzun süreli ılımlı enflasyon (yüzde 2-3) dönemini yaşaması gerekmektedir.

Faiz oranının üçüncü bileşeni **risk primidir**. Borç veren ekonomik birimler faiz oranı olarak istedikleri düzeyi belirlerken verdikleri paranın geri satın alma gücündeki düşme (enflasyon) ve reel getiri beklentileri yanında geriye dönmeme riskini de dikkate alırlar. Borç (kredi) verilen kişi veya kurumun ödeme kapasitesi ve güvenilirliği (kredibilitesi) ne kadar yüksek ise istenilen risk primi de o derece düşük kalır. Türkiye'de bu oran 2002 sonrası dönemde önemli ölçüde gerilemiş olmakla birlikte hala gelişmiş ülkelerdeki düzeyin üzerindedir. İç ekonomik ve siyasi koşullar makul bir işleyiş ortamına kavuşmadıkça, küresel finans piyasalarında risk algısı zayıflamadıkça, işletmelerin özsermaye yeterlilikleri makul düzeylere ulaşmadıkça, halkın tüketim beklentileri ile gelir düzeyi arasındaki uçurum kapanmadıkça bu primin Türkiye'de sıfır düzeyine gelmesi olası görünmemektedir.

Kısaca ifade etmek gerekirse Türkiye'de hem nominal hem de reel faizlerin (risk primi artı getiri beklentisi) düşebilmesi için **önce enflasyonun, ardından risk priminin ve daha sonra da reel getiri beklentilerinin gerilemesi gerekmektedir.** Bunlar Türkiye özelinde başarılması oldukça güç, zaman, kararlılık ve sabır isteyen süreçlerdir. Ayrıca bugünkü ulusal ekonomik ve siyasi koşullar ile küresel finans iklimindeki eğilimler dikkate alındığında Türkiye'de faiz oranlarını düşürebilmek oldukça imkansız görünmektedir. Çünkü enflasyonun yüzde 9'larda olduğu, ABD merkez bankasının (Fed: Federal Reserve System) piyasaya her ay verdiği ilave parayı (likiditeyi) azaltmaya devam ettiği ve 2015 yılı başından itibaren faiz artışına geçebileceğini açıkladığı bir ortamda dış kaynak bağımlısı bir ülkenin faizleri enflasyonun bile gerisine çekmesinin sonucu bellidir; dış kaynak çıkışı, bunu takiben kurların artması, artan kurların ithal ürün ve girdi fiyatlarını yükseltmesi, bunun enflasyonu artırması ve bunlara bağlı olarak da faizlerin artmak zorunda kalması.

Bu durum Türkiye'nin odaklanması gereken konunun enflasyon olduğunu, bunun için de kamu dengelerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması ve parasal genişlemenin sınırlandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bunlar gerçekleştirilmeden siyasi beklenti ve taleplere bağlı olarak yapılacak bir faiz indiriminin önce ekonomik sonra da siyasi faylarda yaratacağı sarsıntının şiddeti sanılandan çok yüksek olabilecektir.

Son söz: sonuca değil, nedenine bak, zira kalıcı çözüm oradadır.

İZMİR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

AR-GE EKONOMİ BÜLTENİ

SAYILARLA EKONOMİ

	2013						2014						
GÖSTERGE	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	Mayıs	Haziran	TEMMUZ
İMALAT SAN. KKO (%)	75,5	75,5	75,4	76,4	75,6	76,0	73,9	73,3	73,1	74,4	74,4	75,3	74,9
OTOMOBİL SATIŞI(Toplam-adet)	55.712	51.611	52.925	46.985	64.117	101.199	24.368	27.167	37.812	42.769	46.379	47.278	
OTOMOBİL İHRACATI(Toplam-adet)	47.491	27.844	45.981	40.041	47.271	42.834	35.925	46.534	53.949	55.738	50.550	53.460	
TOPLAM İSTİHDAM (Bin kişi)	26.099	25.960	25.808	25.648	25.443	25.262	25.194	24.999	25.583	26.194	26.538		
İŞSİZ SAYISI(Bin kişi)	2.686	2.806	2.831	2.743	2.784	2.809	2.841	2.825	2.747	2.579	2.551		
İŞSİZLİK ORANI (%)	9,3	9,8	9,9	9,7	9,9	10,0	10,1	10,2	9,7	9,0	8,8		
TOPLAM MEVDUAT(Milyon TL)	716.724	737.677	755.253	752.652	762.752	798.505	811.014	829.499	833.770	830.535	822.710	847.479	
TL MEVDUAT FAİZİ (3 Aylık)	7,8	8,4	8,9	8,7	8,5	8,7	9,0	10,4	11,3	11,1	10,7		
TL MEVDUAT FAİZİ (6 Aylık)	7,2	7,8	8,7	9,0	9,0	8,8	9,0	9,6	10,3	10,9	10,9		
TL MEVDUAT FAİZİ (12 Aylık)	7,6	7,9	8,2	8,5	8,8	9,2	9,4	9,6	9,9	10,2	10,5		
TOPLAM KREDİLER(Milyon TL)	943.579	981.902	1.002.458	1.000.347	1.026.008	1.064.711	1.094.884	1.095.934	1.101.186	1.097.176	1.110.013	1.136.689	
MALİ KREDİLER KREDİLER(Milyon TL)	18.955	20.676	24.602	22.923	24.023	26.625	26.621	25.928	26.676	25.751	25.564	27.213	
TİCARİ KREDİLER KREDİLER(Milyon TL)	570.311	598.630	609.307	607.099	626.182	657.223	683.145	688.337	693.425	689.993	700.545	721.394	
TÜKETİCİ KREDİLERİ (Milyon TL)	228.718	233.320	237.211	239.117	243.734	248.008	250.591	250.899	252.451	253.742	257.552	260.954	
KONUT (Milyon TL)	102.726	104.538	106.208	106.789	108.782	110.198	111.728	111.989	112.382	112.515	113.814	115.005	
TAŞIT (Milyon TL)	8.284	8.363	8.387	8.330	8.409	8.557	8.472	8.213	7.995	7.797	7.598	7.448	
DİĞER (Milyon TL)	117.708	120.419	122.616	123.998	126.543	129.253	130.391	130.697	132.074	133.430	136.140	138.506	
KREDİ KARTI (Milyon TL)	77.819	80.556	82.287	82.010	82.534	82.406	83.976	80.934	78.590	77.180	76.653	75.916	
KREDİ FAİZİ (Taşıt %)	10,2	10,7	11,7	11,8	10,7	10,8	13,8	15,0	15,3	14,8	13,8	12,5	12,9
KREDİ FAİZİ (Konut %)	9,3	10,0	10,9	10,8	10,5	10,7	11,9	13,5	13,9	13,7	12,7	12,0	11,2
KREDİ FAİZİ (Ticari %)	10,6	11,6	11,3	10,8	10,9	10,3	13,9	14,3	15,4	14,0	13,7	11,3	12,1
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam-Milyon TL)	13.813	14.152	14.341	14.416	14.676	15.137	15.487	15.687	15.859	16.031	16.278	16.599	
TL CİNSİNDEN(Milyon TL)	10.906	11.060	11.243	11.327	11.542	11.772	12.006	12.275	12.551	12.820	13.183	13.474	
DÖVİZ CİNSİNDEN(Milyon TL)	2.907	3.092	3.098	3.089	3.134	3.365	3.481	3.412	3.307	3.211	3.095	3.125	
KÜÇÜK ESNAF VE SANATKAR KREDİLER(Toplam içindeki payı-%)	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	
BANKACILIK SEKTÖRÜ TAKİPTEKİ ALACAK(Milyon TL)	26.884	27.484	28.013	28.488	28.860	29.588	30.300	30.812	31.286	31.534	31.846		
Kredi Kartları	4.412	4.607	4.792	4.940	5.107	5.019	5.219	5.391	5.416	5.404	5.316		
Ferdi Kredi Konut	677	687	683	690	677	665	664	653	619	621	614		
Ferdi Kredi Otomobil	256	263	266	258	259	257	257	254	251	250	236		
Ferdi Kredi Diğer	3.646	3.756	3.901	3.996	4.116	4.154	4.247	4.351	4.945	5.023	5.025		
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	2.392	2.010	2.051	2.109	2.254	2.131	2.205	3.142	3.179	2.476	2.484		
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	1.472	1.515	1.391	1.388	1.398	1.407	1.421	1.408	1.385	1.434	1.439		
İnşaat	2.861	2.875	2.879	2.864	2.846	3.040	3.084	2.933	3.131	3.253	3.383		
Gıda Meşrubat ve Tütün San.	958	922	873	879	884	903	926	929	925	938	944		
Diğer	10.210	10.847	11.176	11.364	11.319	12.014	12.279	11.751	11.434	12.135	12.405		
PROTESTO EDİLEN SENET SAYISI (Bin adet)	99,1	92,9	89,3	98,1	92,4	87,4	88,6	75,8	75,1	81,4	80,1	81,8	
PROTESTO EDİLEN SENET TUTARI (Milyon TL)	710,1	590,9	649,0	646,0	643,3	651,6	756,5	535,8	558,1	579,0	581,9	588,2	
KARŞILIKSIZ ÇEK ADETİ(Bin adet)	69,4	55,5	56,7	60,3	55,3	68,3	59,3	42,7	52,3	52,9	43,2	65,2	
KURULAN ŞİRKET SAYISI	4.064	3.082	4.061	3.533	4.715	4.351	5.916	4.771	5.026	4.959	4.768	4.851	
KAPANAN ŞİRKET SAYISI	1.548	1.038	1.117	1.022	1.163	2.610	2.892	1.181	1.073	937	968	1.120	
TÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	8,88	8,17	7,88	7,71	7,32	7,40	7,75	7,89	8,39	9,38	9,66	9,16	9,32
ÜFE ENFLASYONU(Yıllık %)	6,61	6,38	6,23	6,77	5,67	6,97	10,72	12,40	12,31	12,98	11,28	9,75	9,46
İHRACAT (Yıllık-Milyon \$)	153.968	152.310	152.475	151.385	151.877	152.483	153.457	154.172	155.602	156.559	156.993	157.478	
İTHALAT(Yıllık-Milyon \$)	247.029	246.392	247.090	247.784	248.238	251.548	252.039	250.895	250.279	248.116	245.766	245.534	
ORTALAMA DOLAR KURU	1,9320	1,9560	2,0190	1,9920	2,0224	2,0600	2,2190	2,2150	2,2200	2,1290	2,0930	2,1180	2,1210
ORTALAMA EURO KURU	2,5260	2,6040	2,6930	2,7160	2,7320	2,8210	3,0240	3,0220	3,0690	2,9410	2,8770	2,8780	2,8790
EURO/DOLAR PARİTESİ	1,3070	1,3310	1,3340	1,3630	1,3500	1,3690	1,3630	1,3650	1,3820	1,3810	1,3750	1,3590	1,3580